

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 novč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici **Molin piccolo št. 3, II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Nova doba v Srbiji.

Ali naj se kaznujejo?

Pod tem naslovom nam pišejo:

Vsa evropska javnost se bavi sedaj z vprašanjem, da-li zadene morilce kraljeve dvojice srbske stroga kazen, ali pa dobe morda še nagrado.

Dovolite nam, gospod urednik, da označimo tudi mi svoje stališče.

Mi umejemo popolnoma, ako uradna in uradna glasila raznih evropskih vlad zahtevajo strogo kazen, ker to bi bilo za vse vladarje in glavare držav jako nevarna precedenčni slučaj, ako bi takovi dogodki, kakoršni so se izvršili v Belemgradu, ostali nezakazani, in bi se merda avtorji mogli celo ponasati s svojim činom.

Kakor rečeno, mi umevamo to. Vendar pa ne moremo soglašati brezpogojno s to zahtevo.

Po enih dogodkih v Belemgradu sta bitela načelnika avstrijske in ogrske vlade v parlamentih na Dunaju in v Budimpešti z zatrevanjem, da se nam ne treba vznemirjati, ker to, kar se je dogodilo, je notranja, interna stvar Srbije. Ne oporekamo temu. Za to stališče govori še posebno dejstvo, da se ob dogodkih v Belemgradu ni dogodila nobena krivica in se po vsej Srbiji ni skrivil ni en sam las ni enemu inozemcu!! S tem pa odpade tudi drugim vlastim vsaka pravica za nasilno umešavanje v razrešitev stvari v Srbiji, in tudi v vprašanje bodoče usode zarotnikov.

Zlasti se bi mogla Avstro-Ogrska opravičeno stavljati kake zahteve oziroma na dogodke v Srbiji. Sama je ustvarila neprestopen precedenčni slučaj proti temu.

Ko so dalmatinski in istrski poslanci hoteli pred vladarja radi dogodkov na Hrvatskem, je avstrijska vlada izjavila, da to ne gre, ker Hrvatska da je za nas druga država, a mi da nimamo pravice, da bi se umešavali v notranje stvari druge države. Ako se je avstrijska vlada postavila na tako stališče nasproti Hrvatski, ki ima z nami skupnega vladarja, skupno vojsko, skupno zastopstvo pred vsakim svetom, in ko o prošnji naših poslancev ni šlo za to, da bi zahtevali, naj se koga strogo kaznuje sedaj, naj Srbija kaznuje svoje »zarotnike«, ter seta tako umešavati v notranje stvari države, ki nam je vendar malec bolj inozemstvo, nego pa Hrvatska?!

Če bi se pa morda slavna Evropa hotela postavljati na stališče, da je umešavanje v notranje stvari tujih držav nedopustno le tedaj, če bi moglo koristiti Slovanom — potem pa je to nazor, ki morda odgovarja slavofobiji velikega dela Evrope, nikakor pa ne logiki in koneskvenci, najmanj pa pravičnosti!!

V Belemgradu jako pridno dišijo vse mesto in posebno one ulice, po katerih se bo ozil novi kralj o svojem prihodu v Srbijo. Povsod napravljajo slavoloke in izvešajo srbske trobojnice.

Srbsko odposlanstvo je dospelo v Ženevo v soboto, ob 10. uri in 40 minut zvečer in je bilo na kolodvoru vsprejeto po kraljevem bratranecu profesorju Nenadoviću, po ordo-

nančnih častnikih in po kraljevem zasebnem tajniku.

Včeraj zjutraj pa je kralj Peter vsprejel srbsko odposlanstvo. Isto se je odpeljalo iz hotela Metropole v 17 kočijah pred Kara-

10. uri in pol zjutraj vstopil je kralj Peter v družbi svojih ordo-

nančnih častnikov v veliki salon, kjer ga je pričakovalo odposlanstvo in je bil pozdravljen po navdušenih »živio-klicih«. Videlo se je, da ga je pristrani pozdrav močno ganil.

Senatni predsednik Velimirovič spregovoril je sledeči nagovor:

Veličanstvo!

Narodna skupščina srbske kraljevine stala je v svoji seji dne 2. junija 1903. pred težko nalogo: popolniti je morala praznino na srbskem prestolu. V tistem trenutku so se pogledi vseh obrnili proti Švici, odkjer se je pričakoval novi menarh, ki ljubi in čisti srbski narod. Vladarjeva naloga je, da odstrani nesoglasja med narodom in krogo in mi, poznajoči čisti njegov značaj in minolost njegovih prednikov, smo uverjeni, da bo vodil Srbijo proti boljši prihodnosti. To je bil povod, da Vas je narodna skupščina soglasno izvolila srbskim kraljem. Izvršujoči poverjeno nam nalogo, nam je, odposlanec narodne skupščine, čast predložiti Vam zapisnik seje od dne 2. junija 1903. in pozdravljamo V. V., želeči Vam dolgo in srečno vladanje na večo slavo Vaši osebi in vaši rodovini in v srečo srbskega naroda.

Živio kralj srbski!

Govornik je na to izročil kralju omenjeni zapisnik, pisan na pergamentu in spravljen v svilenem teku, okrašenem s trobojnimi trakovi.

Kralj je odgovoril:

»V tem, zame tako slavnostnem trenutku sem globoko ganjen po dokazih udanosti in zvestobe svojega naroda, v čegar imenu ste me Vi pozdravili z besedami, izražajočimi tako topla čustva. Nemogoče mi je izraziti vso ono hvalečnost, katera polni moje srbsko dušo danes, ko kakor kralj srbski vidim pred seboj vnuke onih junakov, ki so v družbi z mojim junaškim dedom in očetom postavili temelj srbski državi, Vaši in moji domovini. Zadovoljujte se s tem, dragi bratje, da Vam vso to hvalečnost izrazim jednostavno z izrazom »Živela Srbija!« Milost božja razliva se v bodoče po naši dragi domovini.«

Velimirovič je na to predstavil kralju vse člene odposlanstva, s katerimi se je kralj prijazno pogovarjal, posebno pa je se svojo pozornostjo odlikoval kmetake poslance v narodnih nošah. Sledeč je kralj do odposlanstva spregovoril še sledeče besede:

»Dragi mi srbski bratje!

V resnici vam ne morem povedati, kako sem globoko ganjen, ko vas vidim vse tukaj zbrane. Srečen sem posebno, ako pomislim, da se smem po 45-letnem prognanstvu zopet povrniti v drago mi domovino. Nisem govornik in prosim Vas, da mi oprostite, ako se mi ni posrečilo izraziti Vam vsa svoja čutila, ali čeravno mi je nedostajalo besedij, vendar bo moje goreče srbsko srce vedno bilo samo za srečo mojega naroda.«

Ko se je kralj poslovil, menil je Velimirovič proti odposlanstvu:

»Te kratke kraljeve besede nam dokazujejo, da je Peter Karadjordjevič v resnici tak kralj, kakoršnjega potrebuje Srbija. On hoče, kakor mi spoštovati pravice naroda in sodelovati na napredku Srbije. Mi smo srečni, da imamo s svojim kraljem skupna strem-ljenja.«

O grozni tragediji v Belemgradu v noči med 10.—11. t. m. prinaša »Corriere della Sera« iz Milana v svoji 167. številki od dne 20. t. m. dopis, doposlani iz Belegagrada in podpisan po dopisniku omenjenega lista, g. L. Barzini.

V tem dopisu opisuje g. Barzini način, po katerem se je izvršil umor kraljevske dvojice in — kakor on pravi — izdajice: generala Petroviča.

Iz tega opisa, katerega je gosp. Barzini napisal na podlagi ustnega sporočila enega

zarotnikov, je stvar pojašnjena v toliko, da je general Petrovič, tajni svetnik in adjutant, izdal skrivalske, kjer je bila skrita kraljevska dvojica, katero so zarotniki takoj napadli. In sicer je moral vsakdo — po dogovoru — zadati rano napadenima.

Ko se je to dovršilo, se ni nikdo dotaknil mrtvih žrtv. Ni torej res, da so zarotniki v svoji podivjanosti vrgli mrtvi (bolj umazani čifuti trde celk, da so vrgli še — žrvi teles!) trupli skozi okna na dvorišče. Nires, da bi bili one častili kraljičino truplo in ni res, da bi se bili zarotniki sploh dotaknili mrtvecev, ki sta ostala na tleh v neki mali stranski sobici, kjer sta bila tudi ubita!

Italija je nesrečna v marsičem, ali srečna je vsaj v tem, da ni preplavljena z umazano židovsko druhalijo, katere imame mi v naši državi 99% preveč in katera izrablja vsa moč, pa bilo tudi še tako gnjusna sredstva, samo da sramoti Slované! Pride pa dan, ko stopi Slovan na dan in tedaj — o umazana rasa! — prideš do obračuna za vse, kar si zlobnega storila nam, ki smo do danes še reveži!

Začetek dobe dni plačila je že nastopil! Le udrihaj židovska druhal po Slovanstvu, ki danes še le vstaja in ne more še prav razvijati svojih moči! Ali pripravlja se tudi na dneve obračuna!

Dogodki na Hrvatskem.

Hrvatski sabor. V seji od minulega petka je opozicijski poslanec dr. Frank v jako obširnem govoru oistro kritiziral postopanje vlade in obsojal večino, ki je le slepo orožje Khuenove vlade. Tekom njegovega govora so mu madjaronski poslanci neprenehoma segali v besedo. Njegov govor zavzel je skoraj vso sejo in je za njim na kratko govoril le vladinovec Barlovič.

V sobotni seji se je prvi oglašil za besedo Khuenov prijatelj, grof Erdödy, ki se je zgražal nad demonstracijami, katere so bile dan poprej obrnjene proti njemu in je trdil, da je Hrvat in Slovan z dušo in telesom (!). Obsojal je tudi pisanje dunajskega »Fremdenblatt«, ki je trdil, da so demonstranti njemu, govorniku, pljunili v obraz. Opozicijski poslanci so mu vsiklikali, da so ravno madjaronski dopisniki oni, ki poročajo v »Fremdenblatt« in v druge dunajske in peštanske liste.

Govorili so potem še dr. Mile Starčević in dr. Šilović, na kar je načelnik opozicije, dr. Bresztyensky podal izjavo, da se opozicija ne bo več aktivne udeleževala saborskih sej. To izjavo opravičuje opozicija s tem, da Khuenova vlada v nasprotju z nagodbo usiljuje madjarški jezik in madjarsko zastavo, da z vsemi mogočimi sredstvi, kakor izjemnim stanjem, policijskimi odredbami itd. zatira svobodo in pravico in da s takim postopanjem tira prebivalstvo v obup.

Ko je opozicija korporativno zapustila dvorano, glasovala je večina o vseh treh nujnih predlogih in predlog posl. Kovačevića soglasno vsprejela, predloga opozicije pa soglasno odklonila.

Včeraj zjutraj je na oknu poslopja obratnega ravnateljstva ogrskih državnih železnic v Zagrebu eksplodiralo nekaj dinamita. Uradno poročilo trdi, da so to grdo šalo napravili pobalini. Nam se pa dozdeva, da ta eksplozija ni bila ravno tako navadna šala pobalinov.

Ali smo res na Turškem? Prijatelj našega lista nam piše: Pisal sem štiri pisma (mej temi eno rekomandirano) v Karlovec, svoji materi, a ona ni dobila nobenega! Madjari se res

trudijo, da bi bili popolnoma podobni svojim mongolskim bratom, Turkom! Moram pripomniti, da je bila stvar, zaradi katere sem pisal, za-me važna in sila nujna, in da sedaj trpim škodo!

O tem pa moram posebno poudariti, da nisem v nobenem svojih pisem ni z eno samo besedico omenil dogodkov na Hrvatskem!

Ne, kjer so možne take stvari, kakoršen je ta moj slučaj, tam ni možno več govoriti o rednih, pravnih odnosih. To je režim nasilja, teptanja vsake svobode, drznega posezanja v zasebne in rodbinske odnose državljanov — to je pravi režim črnega kabineta! Ljudje pa govore, da živimo v ustavni, moderni, pravni monarhiji in da ne živimo več — v »rednem veku! Meni se zdi, da se motijo!

Politični pregled.

V Trstu, 22. junija 1903.

Kriza na Ogrskem. Danes moramo računati z možnostjo, da bo glasoviti, v današnjih dneh toliko imenovani avktor neizmerne nesreče, ki je zadela narod hrvatski, mož, čegar ime slehernemu človeku glasi kakor kletev: da bo ban grof Khuen-Hedervary načelnik bodoči vladi na Ogrskem. Do trenutka, ko pišemo te-le vrstice, sicer ni še došlo poročilo, da je ban Khuen-Hedervary že prevzel nalogo za sestavo novega ministerstva. Ali to je dejstvo, na katerem ni možno več dvomiti, da je bil Khuen v ta namen pozvan na cesarski dvor in da je — kakor se izražajo dunajski listi — prevzel nalogo, da premotri teren in se uveri, da-li je zanj sploh nade, da se mu posreči sestava ministerstva. Danes je morda že na jasnem v tem pogledu.

Grof Khuen — ministerski predsednik na Ogrskem! To je nekaj, kar osuplja. Sveda ni lahko dvomiti na tem, da bo era Khuen, ako pride do nje, le provizorij, prehodna doba. Ministerstvo Khuen bo le otrok zadrege. Ali za to, kar bočemo povdariti tu, je brez pomena, ali bo Khuenovemu medvladju uspejalo daljše ali krajše življenje. — Povdariti hočemo namreč, da je to eklatanten znak sedanjih časov in njih razmer v onostranski polovici monarhije, ako je sploh možno, da takov človek, kakoršen je ban Khuen-Hedervary, človek, ki bi sploh moral izginiti z javnega pozorišča, prihaja v kombinacijo za nalogo sestave ministerstva. V tem se kaže očitna dekadenca javne morale. In zdi se — ako smemo verjeti poročilu iz Budimpešte — da one skupine, ki so dosedaj sestavljale vladno večino, hočejo vsprejeti z vso resignacijo tudi takega moža!

Celo ista »Neue Freie Presse«, ki ni bila nikdar posebno stroga glede politične morale, ako je šlo za stebre lažiliberalizma v Avstriji in na Ogrskem — in na to stran je grof Khuen res velik — celo ista »Neue F. Presse« se nekako ženira in omenja banu grofu Khuen-Hedervaryja na škodo, da njegovo ime spominja na — naglo sodbo. Ako meni dunajski list, da za moža ni posebno priporočljivo, ako po 20-letnem administriranju kake dežele začenja administrirati z obsednim stanjem, naglo sodbo, aretovanji, proganjaji političnih nasprotnikov, in dušenjem tiskovne in vsake druge svobode: ako je to menil dunajski list, potem smo enkrat — redek slučaj — v soglasju z njim. V tem grši luči se nam pa kaže isti list, da je vsikdar z vsem vplivom svojim podpiral kruto vladanje Khuenova na Hrvatskem in da je vse do zadnjih dni priobčeval skrajno tendenciozna in deloma naravnost izmišljena poročila istemu Khuenu v prilog. Ima pač svojo posebno moralo ta glasoviti nemški liberalizem. Dokler je Khuenova nagla sodba grozila le narodu hrvatskemu, je bila prav in v redu in ni nimalo

vzdržala nemakolateralne vesti; sedaj pa, ko gre dunajskemu listu — Bog ve iz kakih razlogov — malce navskriž Khuenova kandidatura za mesto ministrskega predsednika na Ogrskem: sedaj je nagla sodba kar naenkrat zadržek proti Khuenovi kandidaturi.

Hrvatje seveda nimajo vzroka, da bi se strani morale presojati kandidature Khuenove in žele — se stališča praktične politike — istemu ves vspeh. Naj že pride grof Khuen po tej ali oni poti iz Hrvatske, za Hrvate bo glavno, da je šel in da je izmučen in proganjani narod rešen — tirana!

O položaju. Notranje položaje se je jako poostrilo. Ministerski predsednik dr. Koerber je zaprosil predsedništvo obeh zbornic, naj izvedeti volitve v delegacije. To je zamenje, da bo državni zbor zboroval le še par krat in da ga skoro pošljejo domov, ker ni nade na redno delovanje parlamenta. Državni zbor se bržkone skliče še le na jesen. Položaj je postal tako napet vsled dispozičije med češkimi poslanci, ki so prisiljeni v najstrožje postopanje proti vladi že z ozirom na javno mnenje med narodom, ki je ogorčen, da je Koerberjeva vlada zašla v tako zavienost od nemških skupin, da ne sme privoliti niti v eno upravičenih zahtev naroda češkega.

Kakor stoji stvari, prične v par dneh delovati § 14.

Demonstracije v Italiji. Neki tržaški meščan italijanske narodnosti nam poroča:

Te dni sem bil v bližnjem kraljestvu. Šel sem tja, da posetim sorodnike svoje soproge. Vračajoči se iz Chioggia smo šli (bila je z menoj tudi moja družina) v Benetke, kjer smo pa ostali le malo časa.

Prišedši v bližino našega konzulata smo opazili tam cel naval raznovrstne množice, ki je upila: »Abbasso l' Austria!« in druge alične Avstrijo sramoteče vsklike. Takoj na to je prišlo redarstvo in razgnalo demonstrante. Nekoliko kasneje smo videli na trgu sv. Marka neko tolpo raznovrstnih ljudij, ki so nosili štiri italijanske zastave.

V sredini teh je nekdo vzdignil v zrak črno-rumeno zastavo in jo zažgal. Grozen hrup, ki je spremljal ta demonstrativni čin, me je tako razburil, da sem se takoj oddaljil in šel v neko gostilno, menč, da se tako izognem še nadaljnjim protiaustrijskim demonstracijam. Ali prevaril sem se.

Takoj na to, ko sem naročil nekaj jedila, sem moral čuti od raznih strani razne vsklike, naperjene proti avstrijski državi!

Nekdo iz-med gostov se je celo osmelil in prišel k moji mizi ter me vprašal, sem-li jaz »figlio della Trieste italiana« (sin italijanskega Trsta)?! Na moj odgovor, da sem res Tržačan, da je moj materini jezik italijanski, a da Trst še ni italijanski — mi je dotičnik pripomnil grozljivo: Danes še ni, toda v kratkem se bomo videli tam!

Umel sem, da bo najboljša za me in za mojo družino, ako se umaknemo od tu in storil sem to — kakor hitro mi je bilo mogoče!

To točno ustao sporočilo objavljamo na izrecno željo dotičnega italijanskega Tržačana. Pripombe nečemo pisati nikake. Saj smo jih pisali čisto. Slabo se nam je izplačalo.

Tržaške vesti.

Poroča. Jutri se poroči v Rojanski cerkvi gospica Mici Pož z gospodom Ignacijem Mikuš, posestnikom in trgovcem v Rečici ob Paki v Savinjski dolini na Štajarskem.

Gospica Pož si je pridobila med tukajšnjimi Slovenci, osobito med našim ženstvom, velike simpatije; kajti delovala je neumorno v sredini našega ženstva v prosep naše narodne stvari.

Gospica je odbornica »zavoda sv. Nikolaja«, pridna agitatorica Ciril-Methodijeve družbe in podpirateljica »Narodnega doma«. Njeno delovanje bomo pogrešali; v nadomestilo pa nam je prepričanje, da bo gospa Mikuš tudi na svojem novem mestu in v svojem novem delokrogu istotako vneta in delavna hči svojega naroda. Novoporočencema naše najskrenejše čestitke.

Dogodki v Riemanjih. Sobotni »Slovenec« potrjuje naše zadnje poročilo, da je »odpoklican tržaški škof gospoda Krančiča iz Riemanj«. G. Krančič je odšel na dopust na Štajarsko. Sedaj bo Riemanje obakrbovala dolinska častita duhovščina sploh. »Slovenec« pravi tudi, da ima iz Riemanj raznih poročil;

za sedaj omenja le to, da je v Riemanjih 14 otrok nekrščenih in da morajo dati Riemanje te otroke krstiti pod kaznijo 100 K globe, ali 10 dni zapora.

Mi smo priobčili v soboto brzojavko iz Rima, v kateri se nam javlja, kako se trudi škof Drohobeecki, da bi rešil ríemanjsko vas katoliški cerkvi. »Slovenec« gospodarji pa begajo slovensko javnost z izmišljenimi napadi na neke tržaške gospe, prijateljice gospoda Krančiča, z babjimi kvantami o 17 dekretih pravoslavne nadškofa Milaša v Zadru in s podlimi obrekovanji proti dru. Požarju. Slovenska javnost nam gotovo oprostí, da nečemo v sedanjih resnih časih tritati svojih moči v brezplodnih polemikah s takimi privatnimi časnikarskimi podjetji kakor je »Slovenec«.

Čitajte! Govoré o volitvah v nemški državni zbor piše »Slovenec« od minolega petka med drugim:

»Njegovo (katoliškega centra) stališče je ostalo neomajeno. Izgubil je v tem boju sicer tri mandate, enega na bavarsko kmečko zvezo, enega na socialno demokracijo, tretji bo pa valed poljske taktike izgubljen pri ožji volitvi mej Poljaki in konservativci. Mandat v Katovicu pa še ni izgubljen, ker pride v ožjo volitev spolskim kandidatom in je obilo nade, da zmaga centrov kandidat.

»Da centrum ni dosegel takih vspehov v rensko vestfalskih industrijskih okrajih, kakor jih je prvotno pričakoval, krivi so marsikje Poljaki s svojimi posebnimi kandidaturami brez nade na zmago. Tako so mnogi centrov kandidati prišli v ožjo volitev, kjer bi bili sicer brezdvomno zmagali že prvidan. Stem, pravijo centrov glasila, so se nam Poljaki kaj malo izkazali hvaležne za opetovani odločni nastop naših poslancev za pravično poljsko stvar«.

Mi dostavljamo le par besed: Hvala Bogu, da Poljaki v Nemčiji še niso tako nizko pali kakor so Slovenci na Kranjskem!

Na e. k. pripravnici srednjih šol v Trstu (via Chiozza št. 6, I. n.) otvori se sprihodnjim šolskim letom 1903—1904 še jeden razred in sicer I. letnik. S tem bo omogočen vstop tudi učencem iz nižjih razredov ljudskih šol.

V I. letnik se bodo vsprejemali učenci iz II. ali III. razreda; v II. letnik pa učenci iz III. ali IV. razreda vsake javne ljudske šole.

Mi pozdravljamo z veseljem ta korak, ker s tem se vsaj nekoliko odpomore naši deci, katera se mora radi mučnega zistema pouka na tukajšnjih državnih nemških šolah boriti z največimi težkočami, kjer navadno propada in se jo potem brezobzirno odpravlja.

Tržaškim bratom Srbom. Prejeli smo s prošnjo, da objavimo:

Tržaškim bratom Srbom smo mi tržaški Slovenci nekaj tujega, nekaka »deveta dežela«! Oni hodijo po informacije o tržaških razmerah k najhujšim našim sovragom in se valed tega — seveda — dajajo zavajati v popolnoma kriva mnenja. Italijani so njim vse, mi pa — niče! Ali ob vsem tem ni smeti pozabiti, da je tudi častnih izjem. One brate Srbe, ki prezirajo nas in našo narodnost, pa prosimo sedaj, naj čitajo umazani listič »Il Gazzettino« od dne 17. in 18. t. m., in videli bodo, kako ti njih »dobri prijatelji« pišejo o srbskem narodu! Mi smo lahomon ščavi, Srbi pasojim — ščavoni!

Mi ljubimo Srbe, ker vidimo v njih svoje krvne brate, sinove ene in iste majke Slave — lahoni pa mečejo cele kope najumazanejege blata ne samo na avtorje umoršave v Belemgradu, marveč prikazujejo ves srbski narod kakor narod morilcev!

Oni, Lah, katere bi mi (ako bi bili tako krivični kakor so oni) z večjo pravico smeli imenovati narod morilcev, hočejo in skušajo porabiti ugodno priliko za rehabilitacijo ter prikazovati mirni in trezni srski narod za narod — brigantov!

Gospoda Srbi naj čitajo omenjene in druge lahonske liste, a čitajo naj tudi slovenske in slovanske liste in potem naj primerjajo. In gotovi smo, da spoznajo, kje so jim resnični prijatelji in kje hinavski in zavratni sovragi!

Skraini čas bi bil, da se stanje, obstoječe med nami in tukajšnjimi Srbi, razjasni in da Srbi vsaj sedaj spoznajo, kje jim je iskati prijateljev in zaveznikov!

Običajno so lahoni napadali in žalili le nas Slovence, med tem ko so Srbom (vsaj v javnosti) prizanašali. Sedaj se je pa obzorje tako zjasnilo, de morejo tudi Srbi čisto jasno razločevati med dobrim in slabim!

Upamo, da nas vsaj nesreča zbliža in da za bodočnost postanemo bolj — svoji!

Pačenje našega jezika. Pred seboj imamo dve »opominjalnici« s pečatom (samo nemškim) ces. kr. državne administracije v Trstu.

Na eni te opominjalnici čitamo: »Trzaska posojilnica in Kranjlniča in Trustuc«; pri e. k. Finančni Deželni Kasu in Trustuc«.

Na drugi pa: »Zapisnik telesnine, Sesana, Finančni Blagajna«.

Tako spoštujemo naš jezik na e. kr. državnih uradih.

Pravnikov izlet v Devin. V nedeljo 28. junija priredi »Pravnik« iz Ljubljane izlet v Devin in se sestane tu s slovenskimi in hrvatskimi pravniki iz Tržaškega in Goriskega okraja ter iz Istre na prijateljski shod. Odbor vabi s tem vse pravniške kroge, tako člene kakor nečlene, na mnogoštevilno udeležbo. Izleta se udeleže tudi gospe izletnikov in njih družine. Ugled, ki ga uživajo po znani svoji prisrčnosti »Pravnikovi« izleti in pa krasno ob Adriji ležeči kraj Devin s slikovitim svojim, na visoki škali v morje pomaknjem gradom, so porok, da vspe tudi ta izlet, kakor vai prejšnji društveni izleti. Ker je naslednji dan praznik, nudi se izletnikom prilika, da združijo z izletom še obisk drugih obmorskih krajev. Na dan izleta obiščejo izletniki zanimivi Devinski grad, last kneza Hohenlohe in pa bližnje morsko kopališče v Sesljanu. V Davinu samem bo sestanek izletnikov na senčnatem vrtu restavracije gosp. Miroslava Plesa, ki pripravi skupni obed. Izletniki iz Ljubljane odidejo z jutranjim brzovlakom ob 5.59 in dojdejo v Nabrežino ob 9.03, kjer bo zajutrek. S poštnim vlakom se odpeljejo ob 10.02 v četrt ure oddaljeno postajo Devin. Priporočljiv je peš izlet iz Nabrežine v Devin, oddaljen le 7 km. Proti Ljubljani se izletniki vrnejo lahko isti dan iz Devina ob 6.28 zvečer, tako, da pridejo v Ljubljano s prvim večernim brzovlakom ob 9.45. Radi preskrbitve obeda se je priglasiti do četrta 25. junija zvečer. Priglasje vsprejemajo pisarne gg. odvetaikov dr. Danila Majarona v Ljubljani, dr. Edvarda Slavika v Trstu in dr. Dragotina Treo v Gorici. Izlet se izvrši ob vsakem vremenu. Na veselo svidenje!

Jutri večer, na predvečer sv. Ivana, bo naš sv. Ivan ves razsvetljen. Svetovanski in došli tržaški Slovenci se sestanejo v »Narodnem domu«.

Družbi sv. Cirila in Metodija za Istro podaril je g. Ante Bogdanović 20 K mesto venca na gomilo pokojnega Ant. D. Tripkovića.

Shod radi štrajka mizarjev. Včeraj ob 11. uri zjutraj vršil se je v gledališču »Fenice« javni shod, katerega je sklical odbor, ki vodi štrajk mizarjev delavcev. Predsednikom shoda je bil izvoljen Oliva, tajnikom Zamparo. Vlado je zastopal redarstveni komisar dr. Pechotseh. O pogsanjih, ki so se vršila med štrajkujočimi mizarji in mizar-skimi mojstri, poročal je člen odbora mizar-skih delavcev Lazzari. Ko je omenil, da mizar-skimi mojstri vstrajajo pri tem, da se predsednikom skupnega odbora izvoli obrtni nadzornik inž. Coglievina, navstal je med zborovaleci pravi vihar protestov proti Coglievini. Govornik je povdarjal, da je obrtni nadzornik že v dveh slučajih v sporih med gospodarji in delavci izdal poslednje. Zaključil je s pozivom do delavcev vseh ostalih kategorij, naj podpirajo štrajkujoče mizarje.

Valentin Pittoni je poročal, da so zastopniki vseh delavskih organizacij sklenili, da bodo z 10% svojih plač podpirali štrajkujoče mizarje.

Sledajoči je shod vsprejel po predsedniku Oliví predloženo resolucijo, v kateri se izjavlja, da bodo tržaški delavci z vsemi svojimi močmi moralno in denarno podpirali štrajkujoče mizarje do končne rešitve njih zadeve.

Iz pred porotnega sodišča. V nadaljevanju razpravo je bil zaslišan kakor pričá Ivan Sila. (Je pričal slovenski.) Ta je povedal, da je bil oni večer v gostilni Lantirjevi. Bil je v pivnici. Ko je čul pretep, je prihitel ven skupaj z Ivanom Mevla in z nekim Fonda. Našel je Zatlerja ležečega na tleh, a

Fran Danev in Fran Mevla sta stala na cesti. Ivan Mevla je vprašal Frana Mevla, kdo da je ranil Zatlerja? Fran Mevla in Fran Danev sta mu odgovorila, da ona dva na veso ničesar. Potem se je pričá hotel vrniti v gostilno, a ta je bila zaprta. Mevla je potkal in odprli so jim vrata. Šli so zopet v gostilno, a potem so on, Mevla, Fonda in gostilničar pobrali Zatlerja in ga nesli na skedenj, da bi spal. Pravi, da je Danev rekel Zatlerju: »Pojdimo ven iz gostilne!« V rokah Zatlerje ni videl noža.

Branitelj je opazil, da je pričá Ivan Sila pred preiskovalnim sodnikom izjavil, da po njegovem mnenju ni mogel nikdo drugi raniti Zatlerja, nego Fran Danev.

Na vprašanje, zakaj je to izjavil, je dejal, da zato, ker prepir je bil ravno mej njima.

Branitelj je vprašal pričó, je-li on slišal praviti, da je hotela občina plačati Zatlerju vozino do Amerike, samo da se ga iznebi. Sila pravi, da je to večkrat slišal.

Namestnik drž. pravdnštva je vprašal pričó, da-li more, ker že pravi, da je slišal pretep, povedati, kaj je prav za prav slišal? Sila je odgovoril na to, da je slišal kakor vdarec s trdo stvarjo.

Zatem je bil zaslišan kakor pričá (isto tako v slovenskem jeziku) Ivan Mevla. Povedal je, da je slišal pretep; da je na to prišel Fran Mevla ter povedal, da zunaj bi-jejo Zatlerja. Šel je z drugimi iz gostilne, da vidi, kaj se je zgodilo. Ni videl udariti. Poneže, ko je šel z Franom Danevom po cesti, mu je ta rekel: »Si-li videl, kako znajo moji fantje udariti?« S tem je mislil na svoje podrejenice, mej katerimi so bili Hrovatin, Sosič in Karol Danev.

(One dni so namreč Danev in njegovi podrejenici uvajali telefon v dvorcu Paximadi v Lokvi.)

Zaslišan (seveda slovenski) je bil na to kakor pričá Fran Mevla.

Predsednik mu je dal pokazati gorjačo. Priča jo je poznal. Rekel je, da je bila navadna v veži, a mnogokrat tudi na dvorišču. Tri dni po pretepu je on našel gorjačo v neki podrtini. Ko jo je našel, je bila na enem koncu nekoliko okrvavljena, a kjer je bila okrvavljena, se je je držal en las. Tisto gorjačo je on navadno rabil, ko je mešal preščem v koritu.

Zatem je bila zaslišana, s pomočjo tolmača, pričá Antonija Zatler, vdova ubitega. Ima štiri otroke. Pravi, da je njen mož skrbel za družino. Dajal jaj je 6—7 goldinarjev na teden. Bil je dobrega srea, a jako nagle jeze. Rekel je večkrat, da se nobenega ne boji s praznimi rokami, ali z orožjem da se on ne pretepa. Priča je izjavila, da za se ne zahteva nobene odškodnine, pač pa zahteva, da se skrbi za otroke, in sicer do njih 14ega leta, z eno krono na dan na vsakega; torej 4 krome na dan.

Branitelj je vstrajal pri svoji predlogih, da se namreč zaslišata kakor pričá Aladar Szanko, proti kateremu se je Karol Danev hvalil, da je imel valed tepeža okrvavljene škornje, in Ivan Sosič, ki je bil ves čas v družbi, in mora torej največ vedeti o vsem pretepu.

Sodni dvor je odbil braniteljev predlog glede zaslišanja pričé Aladar Szanko, a sprejel gledé pričé Ivana Sosič.

Drž. pravdnštva zastopnik je predlagal, da se Ivan Sosič ne zasliši kakor pričá, kajti tudi on je na sumu radi tega zločina, temuž naj bo zaslišan le informativno!

Na vsak način pa naj ne bo zaprisežen.

Branitelj se ni protivil temu, da se Sosič ne zapriseže, pač pa je izjavil, da ne ve, zakaj bi se ga ne zaslišalo kakor pričó, ko je bil zaslišan kakor pričá Karol Danev, ki je istotako kompromiriran radi tega zločina.

Ivan Sosič je pripovedoval, kako je Zatler vso družbo provociral. Ko so šli ven iz gostilne, se je on, pričá, oddaljil od hiše kakih 5 ali 6 metrov. Na to je čul pretep. Ozrši se, je videl Hrovatina, ki je stal poleg na tleh ležečega Zatlerja ter je istega udrihal z nekim polenom po bokih, dočim je Karol Danev, stoječi poleg Zatlerjeve glave, bil itega s peto po glavi.

Ko je predsednik vprašal pričó, je-li videl iti iz gostilne tudi Frana Daneva, je rekel Sosič, da Fran Danev ni šel iz gostilne, da torej Fran Danev ni udaril Zatlerja.

Branitelj je vprašal, da-li je Sosič videl naslednji dan škornje Karola Daneva okrvavljene. Sosič je odgovoril, da je videl.

Predsednik: Ste-li mislili, da je ta kri na škornjih vsled udarcev, zadanih Zatljerju.

Priča: Da, izprva, a potem sem mislil, da so škornji okrvavljeni radi tega, ker sem ga jaz na delu nehoté z batom udaril po roki in ga s tem ranil do krvi.

Karol Danev, ki je razpravi še prisustvoval, je vstal na to ter je zaklical: Ni res!

Predsednik ga je poklical naprej ter ga vprašal, kaj da ni res.

Karol Danev: Ni res, da so bili moji škornji okrvavljeni. Moji škornji so bili čisti, kakor so sedaj moje roke. O tem je stegnil roki, a Sosič mu je dejal:

Da, sedaj, čez šest mesecev.

Predsednik sodnega dvora je opazil Sosiču, da je bil že trikrat pred preiskovalnim sodnikom, a da je vsakokrat drugače izjavil.

Na to se je prečitelo zdravniško izvestje o ranih, konstatovanih na truplu mrtvega Zatljerja.

Zatem je predsednik zopet poklical Sosiča ter ga vprašal, je-li videl v Zatljerjevih rokah nož? Sosič je najprej dejal, da je videl nož, a potem je popravil to, rekoč, da je videl nekaj, a ne ve, kaj je bilo. Na to se je oglašala sama od sebe:

Antonija vdova Zatljer, ter je izjavila, da nje pokojni mož ni imel oni dan ne noža ne nikakega drugega rezila pri sebi.

Karol Danev je dejal, da je bil predaleč, da bi bil videl, da-li je imei Zatljer kaj v rokah.

Na to je bilo prečitano pismeno pričanje Frana Daneva, kateri soglašal z drugimi glede prepira. A o pretepu je zvedel še le naslednji dan.

V nadaljevanju razprave je predsednik prečital razne listine, mej temi župansko informacijo o toženju, katera je jako ugodna, iz ono o ubitem Zatljerju, ki je, nasprotno, jako neugodna.

Zatem je branitelj predlagal, da se stavi porotnikom eno eventualno vprašanje na podlagi § 143., tiče se namreč težkega telesnega poškodovanja (kajti ne ve se, kdo je zadal Zatljerju smrtni udarec) in eno nadomestilno vprašanje, tiče se silobrana.

Zastopnik državnega pravdnictva se je uprl temu predlogu.

Sodni dvor je odbil braniteljev predlog, ter je stavil porotnikom eno samo glavno vprašanje, da-li je namreč Ivan Hrovatin kriv, da je vdaril s polenom po glavi Jakoba Zatljerja, in sicer ne z namenom, da ga usmrti, marveč z drugim sovražnim namenom, tako, da je Zatljer nekoliko dni pozneje umrl vsled tega udarca.

Na to je imel svoj obtožni govor namestnik državnega pravdnictva, ki je začel s tem, da je porotnikom slikal pokojnega Zatljerja kakor poštenega, mirnega človeka in skrbnega očeta, ki je bil šel k Danevu prosit dela, da bi na ta način poskrbel kruha svojim otročičem in svoji ženi, a je mesto kruha našel svojo smrt. Zatljerjevim provokacijam in njegovim izjavalnim besedam, posebno besedi »Vajter!«, je državni pravdnik dajal ves drugačen pomen, nego so jma pripisovali toženec in razne druge priče. Govornik je dokazoval, da le današnji toženec, Ivan Hrovatin, je kriv Zatljerjeve smrti, kajti on da ga je prvi vdaril, a takoj za prvim udarcem se Zatljer ni več ganil. Ako bi ta udarec ne bil tako močan, bi bil Zatljer klical na pomoč. Da ni klical na pomoč, to je dokaz, da je bil ta udarec glavni, oni namreč, vsled katerega je Zatljer umrl.

Branitelj dr. Slavik je začel svoj govor rekši, da le redkokdaj vzbuja ubit človek tako malo usmiljenja, kakor ravno Zatljer. Govornik je jako srečnimi argumentacijami izpodbijal trditve državnega pravdnika, da je ravno današnji toženec jedini kriv Zatljerjeve smrti. In to izpodbijanje je utemeljeval največ na podlagi zdravniškega izvestja samega. Zdravniško izvestje — je dejal govornik — trdi, da ima rana, katera je povzročila Zatljerjevo smrt, obliko črke U, da ima ista živo zarezano robove ter da je morala biti zadana s kakim predmetom iz kovine, s kladivom, ali hrbtom sekire. To trdi zdravniško izvestje. A Hrovatin je vdaril Zatljerja z gorjačo, katera vam je bila pokazana. Videli ste torej, da je ta gorjača lesena, da udarec žnjo ne more povzročiti rane se živo zarezanimi robovi, a še manje rano v obliki črke U. Javno je torej, da rana, katera je povzročila Zatljerjevo smrt, ni bila zadana z gorjačo in ker je Hrovatin udaril Zatljerja z gor-

jačo, mu ni mogel on zadati tiste rane. Torej je tudi jasno, da ga ni on smrtno ranil. Ako pa si ogledate škornje, ki so vam bili že pokazani, videli bode, da imajo ravno njihove pete obliko črke U, da so iste pete nabite ob zobeh še žebliji, ki so tako gosti in zbrušeni, da vstvarjajo skoraj eno maso. In to vam priča dovolj jasno, da je peta enega onih škornjev mogla zadati ono rano! Tem več, ko sta zvedenca potrdila, da se s temi škornji more razbiti črepinajo.

Slednjič je branitelj priporočal porotnikom, naj zanikajo stavljenjo jim vprašanje, ter naj zahtevajo, da se jim stavi vprašanje, katero je on predlagal sodnemu dvoru: tiče se težkega telesnega poškodovanja.

Ko je predsednik reasumiral vspeh vse razprave, so se porotniki umaknili na posvetovanje.

Braniteljev govor je deloval nanje tako prepričevalno, da so porotniki res z vsemi glasovi zanikali stavljenjo jim vprašanje ter zahtevali, da se jim stavi drugo vprašanje, kakor je bilo predlagano po branitelju. A temu vprašanju so pritrdili z 11 glasovi proti 1.

Na podlagi tega pravoreka je sodni dvor obsodil Ivana Hrovatina na 8 mesecev težke ječe, poostrene s postom vsaki mesec ter v plačilo vdovi Zatljer 40 K na mesec, za vzdrževanje otrok, dokler isti ne dosežejo 14. leta.

Danes se je vršila kazenska razprava proti 22-letni Emiliji D'Odorico, iz Monteliana pri Vidmu v Italiji, radi zločina detomora.

Predsedoval je sodnemu dvoru svet. Petronio, votanta sta bila sodna svetnika Mosche in Rismondo. Državno pravdnictvo je zastopal državnega pravdnika namestnik Clarici. Toženka je branil odvetnik dr. Breitner.

Na razpravi so prisotni štirje zdravniški izvedenci: dr. Veronese in dr. Nidias iz Trsta ter dr. Pero in dr. Pavlovič iz Kopra.

Zapisnikar je prečital jako obširno obtožnico, glasom katere je Emilija D'Odorico tožena, da je dne 25. januarja vrgla v morje, blizu Semele, poleg Kopra, svoje dete, katero je ona rodila dne 12. istega meseca, vsled česar je dete umrlo. Tožena je torej zločina umorstva po § 134 kaz. zakona.

Na predsednikovo vprašanje, da li se pripoznava krivo, je toženka odgovorila, da ne.

Lansko leto je služila v Kopru in tam se je spoznala z nekim Josipom Dandič-em, s katerim se je potem zapela v ljubzensko razmerje, ki ni ostalo brez posledic.

Ko je Dandel izvedel, da je ona v drugem stanu, ni hotel nič več vedeti o njej. Ona ga je izkušavala s tem, da se je začela meniti z Koširjem v Kopru; hotela je namreč vedeti, bo-li Dandelu kaj žal zaradi tega. Ko je videla, da se Dandel prav nič ne meni za njo, je šla iz Kopra v Monteliano, v svojo domovino, k svoji rodbini. Ko so tu spoznali njeno stanje in so jo vprašali po ljubimcu, je odgovorila, da ima razmerje z nekim človekom iz Buj, katerega ne pozna po imenu in ki da je pobegnil, ko je izvedel, da je noseča. Rekla je nadalje svojim sorodnikom, da se je začela meniti z nekim Koširjem, kateri da jej je obljubil, da jo poroči. V začetku da je po nasvetu Dandela skušala razgubiti spočetje z izvestnimi sredstvi.

Ako bi bila imela denarja, bila bi nesla dete v Benetke v zavod za najdenčke. Rodila je v Trstu, dne 12. januarja. Dne 25. istega meseca je dala krstiti otroka. Ob 5. uri zvečer istega dne, takoj po krstu, je šla z otrokom v Koper, kjer je hotela poiskati otrokovega očeta, da bi izročila otroka Dandelovi materi. Prišla je v Koper ob 6. uri zvečer. Šla je pred hišo, v kateri je stanoval Dandel. Tu ga je dolgo čakala, a ko ga le ni bilo, je šla na železniško postajo poleg Semele. Tu jej je šinila v glavo misel na samomor, ter da se seboj vred umori tuji otroka. Sela je na breg morja, tako, da jej je voda močila noge; mislila je namreč skočiti v morje. Tu sedečo jo je premagala slabost, otrok jej je zdrnil iz naročaja v morje, a ona se je brez zavesti zgrudila vznak.

Na predsednikovo vprašanje, zakaj da ni klicala na pomoč, ko se je zavedla in ni našla otroka, je toženka dejala, da ni klicala zato, ker ni bilo nobenega človeka blizu. Pripovedovala je dalje, da je potem šla v Koper k neki Doponte, katera jej je bila

dolžna 20 K. Tej je dejala, da je prišla v Koper zato, ker so njeni gospodarji šli za nekoliko časa iz Trsta v Gorico, a ona, da je porabila to priliko, da je prišla za par dni v Koper. Ljudem, ki so jo vpraševali po otroku, je pravila, da ga je nesla v Benetke v zavod za najdenčke. Naslednji dan, ko so mrtvega otroka našli v morju, se je vrnila v Trst, a kake 4 dni pozneje je prišel zandar ter jo aretoval.

Na vprašanje predsednika, zakaj da ni i ona sama skočila v morje, je odgovorila toženka, da jej je zmanjkalo poguma.

Predsednik je dal pokazati porotnikom naris mesta, kjer se je zločin izvršil, fotografijo otroka, naris poti, ki vodi iz Kopra v Senedello.

Zatem je dal prečitati izvestje zdravnikov, katera sta prva preiskala mrtvega otroka in iz katerega je posneti, da je otrok umrl vsled udarca, ki ga je dobil ob morskovo površino, ko je bil vržen v morje.

Na to je bila zaslišana kakor priča Dominika Deponte, katera je pripovedovala, da ni nič vedela o ljubzenskem razmerju med toženko in Dandelom. Dne 25. januarja je prišla k njej ob 9. uri zvečer Emilija D'Odorico. Nje mož se je umaknil, a Emilija je spala pri njej. Drugi dan jo je toženka prosila, naj Koširja obvesti, da je ona v Kopru. Ona je šla ter izvedela mej potoma, da so našli nekega otroka v morju. Vrnivša se domov je to povedala Emiliji, a ta se je zgrozila rekši: »Bog odpusti onemu, ki je to storil!« Toženka jej je bila rekla, da je prišla v Koper za par dni, ker je šla njena gospoda iz Trsta v Gorico.

Zatem je bil zaslišan kakor priča Ivan Košir, kateri je pripovedoval o ljubzenskem razmerju mej njim in današnjo toženko. To razmerje pa da je ostalo brez vsake intimnosti. Misli je vedno, da je njegova ljubica poštena deklica. Gojil je pošten namen, da jo poroči in jej je tudi izrazil to. On ni vedel o njenem stanju, kajti ona je odšla iz Kopra; a koj jej je on pisal, naj pride za Božične praznike, mu je ona odgovorila, da jej je to nemogoče, da pride v Koper še-le proti koncu meseca januarja. In res ga je 26. januarja predpoludne Dominika Deponte obvestila, da je prišla Emilija v Koper. Ko je pozneje videl Emilijo, je bila ona popolnoma mirna. To je bilo v ponedeljek, v torek je ona odšla, a v petek večer so prišli redarji k njemu ter ga aretovali.

Tisti večer, ko se je zločin izvršil je on ob 8. uri se svojim bratranec spremil na kolodvor poleg Semele svojo teto. Ni, ko so šli na kolodvor, ni na povratku od tam skupno z bratranec, ni videl nobene osebe na poti iz Kopra v Semele.

Razprava se utedne zategniti do pozno popoldne. Nadaljnje poročilo priobčimo jutri.

Dražbe premičnin. V torek, dne 23. junija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Stadion 11, železna blagajna; ul. Aquedotto 45, hišna oprava; ul. Stadion 11 in ul. Rossetti 11, železna blagajna in hišna oprava; ul. Forni 7 a) uhod ul. Poste, oprema v zalogi in hišna oprava; ul. dei Forni 1, hišna oprava; v Rojanu 1, hišna oprava; ul. Salice 19, hišna oprava; ul. Chiozza 14, hišna oprava; ulica Riborgo 1, lukni stroj.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 18.5, ob 2. uri popoldne 23.7 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.0. — Danes plima ob 6.18 predp. in ob 5.05 pop.; oseka ob 0.1 predpoludne in ob 11.30 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Društvo »Zvezda«** v Hrpeljah se najprisrčneje zahvaljuje svojim članom: »Kolcu«, »Venecu«, »Čitalnici« in »Jurčiču« na prijaznem modelovanju na veselici, ki se je vršila dne 14. junija t. l.

Gospodom, ki so preplačali vstopnino, kakor: g. Kastelic (8 K 20 st.), č. g. Normaliju (4 K), g. Zupančiču (40 st.), gospodu Romanu (4 K) in g. Bekar (80 st.) Nadalje vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli, da se je veselica čim sijajneje završila, kakor tudi vsem udeležencem, ki so se odzvali v tolikem številu, da so novemu društvu postavili trden temelj. Bog plačaj!

O d b o r.

× **Opustitev jedne kaznilnice.** Čuje se, da hoče vlada opustiti jedno izmed kaznilnic v naših deželah, in sicer ali ono v Gradišču ali v Kopru. Bržčas zadene usoda

slednjo, v katerem slučaju bi vlada predelala te prostore za kadetsko šolo! Kaznjence iz Dalmacije so dosedaj privajali v Koper; ako se tam opusti kaznilnica, se postavi primerna kje v Dalmaciji.

× **Tretji vlak na Vipavski železnici?** — Kakor se čuje, se utedne končno vendar uvesti še tretji vlak na Vipavski železnici, in sicer za poskušnjo za čas od srede julija do srede septembra; vozil bo okoli poludne.

Vesti iz Kranjske.

* **Nemška slavnost na Gorenjskem.** V »Slovencu« čitamo:

»Dne 28. t. m. bo videla Gorenjska ultra nemško slavnost. V Belpeči bo razvitje zastave ondodnega nemškega pevskega društva. K tej slavnosti so povabljeni nemška društva s Kranjskega in Koroškega. Tudi Jeseničani pridejo tja s svojim »nemškim« pevskim društvom. Slavnost ima očitno namen bodriti Nemce k novemu germanizatoričnemu delu! Kakor se vidi, se Nemci v gorenjski dolini jako živahno gibljejo, slovenski liberalni prvaki pa še vedno spé.« In — klerikalni. Ker s samimi noticami v »Slovencu« še ni vse storjeno.

* **Poljedelski strokovni tečaj za učitelje.** V svrhu pouka v sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu se bodo vršili tekom letošnjega leta na Grmu in v Ljubljani strokovni tečaji, in sicer na Grmu v juniju tri dni, ki se bo pečal posebno s cepljenjem trt, in ob času trgatve skozi osem dni o kletarstvu. V Ljubljani se prično prihodnje leto v marcu, ki bodo trajali deset dni ter bo pouk o sadjarstvu. Kurza se udeležujoči učitelji dobe povrnjeno potnino in dnevnine štiri krone za dan.

Vesti iz Štajerske.

— In tako dalje in vedno huje! Zadnjič smo rekli, da je državnim uradnikom na Štajarskem, ako so nemškega mišljenja, dovoljeno udeleževanje na vsaki nemški demonstraciji, dočim imajo slovenski uradniki za vsako malenkost disciplinarno preiskavo na vratu.

Danes pa moremo sporočiti o slučaju, ki priča, da vladni zistem na Štajarskem še veliko dalje sega v svoji pristranosti Nemcem na korist.

Čitatelji se še spominjajo kanibalskih dogodkov v Brežicah na škodo imetja slovenskih prebivalcev po zmagi Nemcev v okrajni zastop brežiški. No, v teh Brežicah imajo okrajnega glavarja. Vistarini mu je ime in (Dalje na četrti strani.)

Izdajatelj in odgovorni urednik **FRAN GODNIK.**
Lastnik konsorcijske lista »Edinost«.
Natisnila tiskarna konsorcijske lista »Edinost« v Trstu

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

— ulica Tesa št. 25. A. —
(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Velikanska množina meglenega in svetlega tapetovanega ali kuhinskega pohištva se prodaja in nekaj časa po najugodnejših cenah v krasni dvorani **Tersicore, ul. Chiozza 5.** I. Slavno občinstvo se najljudneje vabi si ogledati nastavljene predmete od 9—12 predp. in od 2—7 ure zvečer.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarске zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poročtvom
prej **Anton Černigoj**
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, moderní sestav. Konkurenčna cena.
Album pohištva brezplačno.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond **25.000.000 K.** Izplačane odškodnine: **75.000.000 K.**
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje posloplja in premičnine prot požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obćenokoristne namene.

nemškega mišljenja je. Ali v očeh Nemcev ima dve pogrški na sebi. Priučil si je toliko slovenščine, da more z 49 tisoči Slov. okraja obćevati po slovenski. In drugi greh na njem je njegovo mnenje, da oblasti morajo čuvati tudi imetje Slovencev pred besni lom izvestnih nemškutarških — Oluksfrov!! V tem mnenju je bil dal okrajni glavar Vi-starini po noćnem nemškutarškem atentatu na brežiški »Narodni dom« aretirati tudi nekega nemškutarja z italijanskim imenom. — Tega mu nemškutarji ne odpuste nikdar in naložili so nemškim poslancem, naj zatočijo okrajnega glavarja na namestništvo in na ministertvu. Ne brez vsepa, ker na — ob jektivnem ministertvu Koerberjevem nemške pritožbe ne ostajajo nikdar brez vsepa. In resnica je ta, da se v Brežicah sedaj govori kakor o gotovi stvari, da bo okrajni glavar Vestarini premeščen iz Brežic. Izvedeli smo torej po tem slučaju, da se nemško mislećim uradnikom ne le ni ničesar bati, ako javno kažejo svoje politično mišljenje, marveć da se jim celo zamerja, ako so storili kaj, kar ni v soglasju z nemško politično agitacijo!!

Brzobjavna poročila.

Riemanjsko vprašanje.
RIM 21. (P.) Včeraj je bil križevaški škof Julij Drohobecki v avdienci pri papežu. Avdienca je bila nenavadno dolga in papež je bil zelo ljubljiv s škofom. (Mala riemanjska vasica je provzročila mnogo vznemirjenja avstrijskim krogom. Zdi se, da bodo morali vendar konćno popustiti. Opazka ured.)

Križa na Ogrskem.
BUDIMPEŠTA 22. (B.) »Ogrska korespondenćna pisarna« javlja: Grof Khuen-Hedervary porabi najbližji čas za to, da se po najvišem nalogu temeljito pouči o političnem položaju. Potem se nemudoma povrne na Dunaj, da sporoči Njegovemu Veličanstvu, Grof Khuen ne dobi torej naloga za sestavo novega ministertva. V tem pogledu stori cesar svoje sklepe na podlagi banovega poročila.

Poboj povodom obćinskih volitev na Nemškem.

BEUTHEN 22. (B.) (Zgoranja Šezija.) Glasom prijave obćinskega predstojnika rudnika Laura, je prišlo tamkaj, povodom nekega volilnega shoda centruma, do velikih izgrediv. Pristaši velikopoljske (!!!) stranke so provzročili takov hrup, da je varstvena oblast posegla vmes in je morala rabiti orožje. Na obeh straneh je bilo mnogo oseb ranjenih in ena je bila ubita.

4. shod zastopnikov avstrijskih mest.
DVNAJ 22. (B.) Danes so začela posvetovanja 4. shoda avstrijskih mest. Iz Trsta so navzoći Giorgio Benussi, magistratni vodja Artico in Giorgio Pitaeo. Dr. Lueger je pozdravil došlece in jim je prijavil, da so bila povabljeni vsa mesta, izvemši Prago. To mesto da ni povabljeno zato, ker ni sledilo povbilo na tretji shod. V predsedstvo sta izvoljena Malachovski, Lvov, in Berger iz Soloigrada.

Kulturni boj na Francozkem.
PARIZ 22. (B.) Včeraj so bili na razlićnih krajih pretepi med katoliki in antiklerikali. V Brestu so skušali demonstranti, ko se je začela neka procesija, iztrgati duhovniku monstranco. V pretepu, ki je sledil, je bilo ranjenih 15 oseb, najveć žensk. Tudi v Nantes-u in Angers-u so bili pretepi.

LABOTRESE 21. (B.) Ko sta dospela semkaj likvidator jezuitov in niži prefekt, da nadeneta pečate na tuksajšnjih zavodih jezuitov, vsprejeli so ju oboroženi kmetje, ki so dejanski napadli orožništvo in je obmetovali s kamenjem in blatom. Već oseb je bilo ranjenih.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli
CORSO 8.
Velikanski dohod za spomladni čas.

Obuvala za gospode črna, angleška po gld 3.20, rumena, » po gld. 3.50 Specijaliteta obuval za dećke.	Obuvala za gospe. črni ali rumena, angleška po gld. 3.50 nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.90 Naroćbe po meri.
--	---

Rujavi čevlji za moške ali ženske po gld. 2.50

Rudolf Aleks. Varbinek
zaloga glasovirjev
najboljših tu- in inozemskih tovarn
Borzni trg št. 2. II. nadstropje
(nasproti sladćičarne Urbanis).
Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plaćilu, kakor tudi na obroke.
Konkurenćne cene.

Prodajalnica obuval G. Mayer Grego.
TRST. — Riborgo štv. 19. — TRST.
Velikanski dohod za birmo.

Obuvala za gospode črna, angleška po gld. 3.20, rumena, » po gld. 3.50. Specijaliteta obuval za dećke.	Obuvala za gospe. črni ali rumena, angleška po gld. 3.50 nizki čevlji lakirani a beli po gld. 1.90 Naroćbe po meri.
--	---

Izbor oblek za moške in dećke.

TOVARNA POHIŠTVA
IGNACIJ KRON
dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

TRST

TRST

ulica Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.
Novi ceniki, izvorni narisi, načrti za sobe na zahtevanje brezplaćno.

Svoji k svojim
Pavel Gastwirth
Trst, ulica Madonnina 3.
Zaloga pohištva, popolnih sob.
Dunaj—Trst.
Železno pohištvo, zrealo iz Belgije. — Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, šivalni stroji za dom in obrt po najugodnejših cenah.

Gustav Bonazza
v Trstu, Piazza Barriera vecchia,
(vogal Androna dell' Olmo).
Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapecarij.
- Popolno opremljene sobe. -
Konkurenćne cene.
Naroćbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu.

PREDNO KUPITE
PERILO
blagovolite obiskati
veliko skladišće angleške platenine in kotenine
tvrde
Vittorio Gasperini
TRST — ul. Nuova 15. — TRST
kjer se prodaja po stalnih cenah z 10% odbitkom.
Kdor nakupi blaga za 10 K vdobi poseben dar.
VZORCI SE NE DAJAJO.

30 malih stanovanj z eno sobo in 2 sobami in eno kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah St. Iva. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. na str. od 1—2 in 5—7 pop.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško, Istro, Dalmacijo in Tiroisko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS
centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).
Popolno vplaćana glavnica 2.000.000 K. ustanovljena od dunajskega banćnega društva in bavarske hipotekarne in menićne banke v Monakovu.
Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specijalno zavarovanje otrok brez zdravniškega ogleda, izplaćavši v slučaju žetive ali prehoda v vojske zavarovani zne sek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.
Glavni zastop v Trstu, Corso št. 7. Telefon 697

Mala oznanila.
Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plaća po 2 stot. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plaćujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanja objava 60 stot.

V Trstu.
Zaloga likerjev v sodćih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba toćna, cene zmerne.
Kavarne.
Anton Šorli priporoća svojo kavarno »Commercio« kjer je shajališće Slovencev. Na razpolago so vsi slovanski in mnogi drugi časniki.

Gostilna
„ALLA BELLA VEDUTA“
ulica Romagna št. 20
nasproti vojašnici.

● Zbirališće slovenskih delavcev ●

Toći se pristno istrsko in vipavsko vino ter dalmatinski opolo.

Izvrstna kuhinja. — Vse po najnižjih cenah.
Priporoća se za mnogobrojen obisk ter kliće »Na zdar!« vsem slov. bratom
Gorazd Ivanćić
gostilničar.

Tovarna za cementne plošće
ANDREJ STOLFA
Trst. - ulica dell' Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošće umedene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošće od 20 in 25 cm
po K 2. — □ m.

Plošće v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikske konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Prodaja manifakturnega blaga
SALARINI
v ulici Ponte della Fabra št. 2.
in podružnica
„Alla città di Sondra“
ulica Poste nuove št. 9. (Brunerjeva hiša)

Velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dećke. Velik izbor oblek za moške od gld. 6.50 po 24, za dećke od gld. 4. do 12. suknene jo — a velikim izboru od gld. 3. do 8. zimске moćne 32 dodšite jope z ovratnikom od astrahana od gld. 5. — 14, ravno take podšite s kožuhovino po gld. 12. pe Površne suknje v velikem izboru od gld. 18 — 22. Jopice za dećke v raznih oblikah in barvah, volnene hlaće od gld. 2.50 — 4.50, finešje od gld. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dećke od 3 — 12 let od gld. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dećke po najnižjih cenah. Hlaće od molešćina (zlođjeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Rorminu.

Črtane moćne srajce za delavce gld. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na mter ali udi za naroćbe na obleke, ki se izgotovi z najvećjo toćnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnic v ulici Poste nuove se zprejemajo izdelovanja oblek do meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste obleke v raznih risanicah in merah za moške in dećke.

Assicurazioni generali
V TRSTU.
(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.
Društvena glavnica in reserva dne 31. decembra 1893. gld. 58,071.673-84
Premije za potertati v naslednjih letih 30,541.700-64
Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894. 169,929.625-03
Plaćana povraćila:
a) v letu 1894. 9,737.614-48
b) od začetka društva do 31. decembra 1894. 292,401.706-51
Letni računi, izhaz dosedaj plaćanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natanćna pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva Via della Stazione št. 88/81 v lastnej hiši.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI
Polnovplaćani akcijski kapital **K 1.000.000**
Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, priporitet, komunalnih obligacij, srećk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu krebzanju.

Špitalske ulice šte. 2.
Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovćuje zapale kupone.
Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje. Zavaruje srećke proti kurzni izgubi.
Glavni zastop v Trstu, Corso št. 7. Telefon 697

Podružnica v Spljetu
(Dalmacija.)
Denarne vloge vsprejema v tekoćem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.